

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та

палеогеографії

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

АНТРОПОГЕННЕ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

(назва програми)

Спеціальність 014.07 «Середня освіта»
(Географія)

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта/
Педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
географічний

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Присакар В.Б., доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

[http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[1694\]\[caf_pers_id\]=1847&commands\[1694\]=item](http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1694][caf_pers_id]=1847&commands[1694]=item)

Контактний тел.

0372584853

E-mail:

v.prusakar@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1484>
Консультації

Онлайн-консультації: Четвер: 16.00 – 17.00.

Очні консультації: за попередньою домовленістю.

Середа 16.00 -17.20

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дослідження антропогенних змін ландшафтів в Україні розвивається за двома концептуальними напрямками: 1) антропогенних ландшафтів і 2) антропогенних модифікацій природних ландшафтів. Знання цих напрямів дозволить робити прогностичні та оціночні висновки про майбутні антропогенні ландшафти, які вивчає антропогенне ландшафтознавство. Особливо це стосується антропогенної трансформації, тобто зміни природних систем під впливом господарської діяльності людини.

2. Мета навчальної дисципліни: Мета навчальної дисципліни полягає у тому, щоб допомогти студентам у чіткому розумінні того, що у ландшафтній сфері Землі поряд з натуральними комплексами функціонують антропогенні.

3. Завдання:

- навчити студентів теоретичних основ антропогенного ландшафтознавства;
- навчити виявляти, характеризувати та картувати антропогенні ландшафтні комплекси;
- навчити студентів оцінювати сучасний стан антропогенних ландшафтних комплексів.

4. Пререквізити. Рекомендовано попереднє проходження курсу «Ландшафтознавство».

5. Результати навчання

знати: сучасні теоретичні і методологічні основи антропогенного ландшафтознавства; предмет, об'єкт і методи дослідження; механізм утворення і функціонування антропогенних комплексів; сучасні класифікації антропогенних ландшафтів та їх місце в сучасній ландшафтній сфері землі;

вміти: виявляти та характеризувати антропогенні ландшафтні комплекси; знаходити їх межі; встановлювати зв'язки та їх взаємодію з сусідніми комплексами; виявляти негативні наслідки впливу на природне середовище; здійснювати картографування антропогенних ландшафтних комплексів; проводити їх сучасну оцінку для різних видів використання та прогнозувати їх подальший розвиток

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни_ Антропогенне ландшафтознавство та методика викладання у шкільній географії												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	2	15	15			90		іспит
Заочна	1	1	4	120	2	4	4			112		іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи антропогенного ландшафтознавства.														
Тема 1. Предмет, об'єкт та завдання антропогенного ландшафтознавства. Ландшафтна сфера планети Земля.	12	2		-		10	15	1					14	
Тема 2 . Основи теорії антропогенних ландшафтів.	14	2	2	-		10	15	1					14	
Тема 3. Типологічні структури і межі антропогенних ландшафтів.	14	2	2	-		10	15		1				14	
Тема 4. Підходи, принципи і методи пізнання антропогенних ландшафтів	14	2	2	-		10	15		1				14	
Разом за ЗМ1	54	8	6	-		40	60	2	2				56	
Змістовий модуль 2. Класи антропогенних ландшафтів.														
Тема 5. КЛАСИФІКАЦІЯ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ.	18	2	2	-		14	15		1				14	
Тема 6. Каркасні і фонові антропогенні ландшафти.	16	2	2			12	15	1					14	

Тема 7. Точкові і гуманістичні антропогенні ландшафти.	17	1	3			12	15	1				14
Тема 8. Характеристика антропогенних ландшафтів на уроках географії.	15	2	2			12	15		1			14
Разом за змістовим модулем 2	66	7	9			50	60	2	2			56
Усього годин	120	1	1			90	120	4	4			112
		5	5									

5.2.1. Теми практичних занять

№	Назва теми	К-ть год
1	Районування антропогенних ландшафтів	4
2	Зональність антропогенних ландшафтів	2
3	Основні підходи у пізнанні антропогенних ландшафтів	2
4	Принципи і належні їм методи дослідження антропогенних ландшафтів	2
5	Класи антропогенних ландшафтів	3
6	Загальна характеристика окремих класів антропогенних ландшафтів на уроках географії.	2
	усього	15

5.2.2. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Не передбачено

5.2.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	К-ть год
1	Антропогенні парагенетичні ландшафтні комплекси	6
2	Антропогенні геоекотони	6
3	Регіональні структури та зональність антропогенних ландшафтів	10
4	Експертне оцінювання антропогенних ландшафтів	6
5	Поселенські і дорожні ландшафти	8
6	Сільськогосподарські ландшафти	10
7	Лісові антропогенні ландшафти	6
8	Промислові й техногенні ландшафти	10
9	Водні антропогенні ландшафти	6
10	Белігеративні ландшафти	4
11	Гуманістичні антропогенні ландшафти	6
12	Тафальні та сакральні ландшафти	6
13	Характеристика антропогенних ландшафтів на уроках географії в 6-11 класах	6
	Разом	90

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Результати навчання	Форми контролю
визначати і пояснювати основні поняття антропогенного ландшафтознавства, сутність завдань антропогенного ландшафтознавства як науки, їх практичну значимість.	Бібліографічний опис, тести та письмові аналітичні завдання
описувати особливості антропогенних змін окремих геосфер, особливості розподілу антропогенних ландшафтів у просторі й часі, розуміти та вміти пояснювати хід антропогенно-техногенної трансформації ландшафтів.	Письмові тестові та аналітичні завдання
інтерпретувати ступінь антропогенно-техногенної трансформації природних ландшафтів, виконувати роботи по покращенню стану ландшафтів, аналізувати ступінь перетвореності, складати відповідні картосхеми.	Усний контроль, практичні розрахункові роботи
пояснювати чинники формування антропогенних ландшафтів, особливості класів антропогенних ландшафтів, їх динаміку та функціонування.	Усний контроль, дискусія

Форма підсумкового контролю – іспит.

Засоби оцінювання

Усні й письмові відповіді на питання, письмові відповіді на поточний тестовий контроль; перевірка виконання завдань (здійснення аналізу графіків, карт, схем, картосхем, таблиць, побудова схем, розв'язування задач тощо), ходу самостійної роботи, контрольні й модульні письмові роботи.

Тестовий контроль здійснюється за допомогою набору стандартизованих завдань, які дають можливість перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами, виміряти обсяг і рівень конкретних знань, умінь і навичок.

Самостійна робота виконується у формі анотацій, презентацій та ілюстративних матеріалів (у електронній формі, на паперових носіях), що унаочнюють окремі питання курсу - контрольні роботи;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Критерії оцінок
		Оцінка	Пояснення	
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	“Відмінно” – студент детально знає теоретичний матеріал та матеріал з практичних занять, уміє давати визначення основних понять, розуміє сутність основних положень теорії та

				<p>вільно їх трактує, оперує термінологією. Студент описує ступінь перетвореності окремих геосфер, особливості формування антропогенних ландшафтів у просторі й часі, розуміє та вміє пояснювати хід антропогенно-техногенних процесів, особливості формування різних класів антропогенних ландшафтів, інтерпретує антропогенну трансформацію природних ландшафтів, виконує елементарні роботи по окультуреності ландшафтів, аналізує їх результати, пояснює чинники антропогенно-техногенної мінливості ландшафтів, відповідні карти. На запитання викладача за програмою курсу відповідає не вагаючись. Виконав всі види робіт та ІНДЗ. Опрацював теми для самостійного вивчення.</p>
80–89	Добре	В	<p>Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)</p>	<p>“Дуже добре” – студент знає теоретичний матеріал, виконав лабораторні роботи, оперує, вміє пояснити сутність основних понять. Студент здебільшого описує ступінь перетвореності, особливості формування антропогенних ландшафтів у просторі й часі, розуміє та вміє пояснювати хід антропогенно-техногенних процесів, особливості формування різних класів антропогенних ландшафтів, інтерпретує антропогенну трансформацію природних ландшафтів, виконує елементарні роботи по окультуреності ландшафтів, аналізує їх результати, пояснює чинники антропогенно-техногенної мінливості ландшафтів, відповідні карти. На запитання відповідає. Виконав всі практичні роботи та ІНДЗ.</p>

70–79		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	“Добре” – Все вище вказане виконує не повною мірою, однак знає теорію й практику, виконує завдання викладача. При відповідях на запитання інколи вагається, але знаходить правильні рішення. При повторенні матеріалу відразу працює якісніше. Виконав всі практичні роботи.
60–69	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	“Задовільно” – знає основні теоретичні положення, виконав більшу частину практичних. Орієнтується в особливостях формування антропогенних ландшафтів, їх розподілу у просторі й часі, в антропогенно-техногенних процесах, , методах дослідження за станом антропогенних ландшафтів, елементарних роботах, описі антропогенних ландшафтах; чинниках і особливостях антропогенно-техногенної трансформації. Відповідає на переважну частину запитань викладача.
50–59		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	“Достатньо” – все вище вказане виконує не повною мірою, однак виконав більшу частину практичних робіт. Має уявлення про особливості антропогенно-техногенної перетвореності, особливості формування антропогенних ландшафтів у просторі й часі, антропогенезу і техногенезу, методи досліджень за станом антропогенних ландшафтів, чинники і особливості антропогенно-техногенної трансформації. На половину запитань викладача відповідає.
35–49	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	“Незадовільно” – не виконані вимоги для оцінки “достатньо”, але студент виконує додаткові завдання в межах програми курсу.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)				Сума	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2						100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
8	7	8	7	8	7	8	7		

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Денисик Г.І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. Частина І. Глобальне антропогенне ландшафтознавство / Г.І.Денисик. – Вінниця: ПП «ТД Видавництво Едельвейс і К», 2012. - с.
2. Денисик Г.І. Лісополе України / Г.І. Денисик. – Вінниця: ПП «Видавництво «Тезис», 2001. – 284 с.
3. Мильков Ф.Н Человек и ландшафты / Ф.Н. Мильков. – Москва: Мысль, 1973. – 222 с.

7.2. Допоміжна

1. Алаев Э.Б. Экономико-географическая терминология / Э.Б. Алаев. – Москва: Мысль, 1977. – С. 82-83.
2. Алексеев В.П. Становление человечества / В.П. Алексеев. – Москва: Наука, 1984. – 464 с.
3. Баландин Р.К. Природа и цивилизация / Р.К. Баландин, Л.Г. Бондарев. – Москва: Мысль, 1988. – 391 с.
4. Баранский Н.Н. Об экономико-географическом изучении городов / Н.Н. Баранский // Экономическая картография. – М.: Географиз, 1956. – С. 168.
5. Виноградов Б.В. Преобразованная Земля. Аэрокосмические исследования / Б.В. Виноградов. – Москва: Мысль, 1981. – 295 с.
6. Воропай Л.И. Селитебные геосистемы физико-географических районов Подолии / Л.И. Воропай, М.Н. Куница. – Черновцы, Изд-во ЧГУ, 1982. – 90 с.
7. Гриневецкий В.Т. Ландшафт селитебный / В.Т. Гриневецкий // Географічна енциклопедія України: В 3-х т. – К.: Українська Радянська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1990. – Т.2. – С. 256-257.
8. Гумилев Л.Н. Этногенез и биосфера Земли / Л.Н. Гумилев. – Спб: Экспресс, 2002. – С. 226.
9. Денисик Г.І. Антропогенні ландшафти Правобережної України / Г.І. Денисик. – Вінниця: Арбат, 1998. – 292 с.
10. Ключниченко Є.Є. Селитебна зона / Є.Є. Ключниченко // Географічна енциклопедія України: В 3-х т. – К.: Українська Радянська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1993. – Т. 3. – С. 172-173.
11. Николаев В.А. Земледелие как фактор экологической дестабилизации природной среды / В.А. Николаев // География и окружающая среда. – Москва: Наука, 2000 – С. 12-22
12. Покшишевський В.В. Человечество и продовольственные проблемы / В.В. Покшишевський. – Москва: Знание, 1974. – С. 57.
13. Рябчиков А.М. Структура й динаміка геосфери її естественне розвитиє и измененные человеком / А.М. Рябчиков. – Москва: МГУ, 1972. – 310 с.

8. Інформаційні ресурси:

1. <https://studfile.net/preview/5601929/page:3/>
2. http://antropolandscape.blogspot.com/p/blog-page_36.html